

„EUROELEKTRA”
Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej
Rok szkolny 2020/2021

Zadania z elektrotechniki na zawody I stopnia

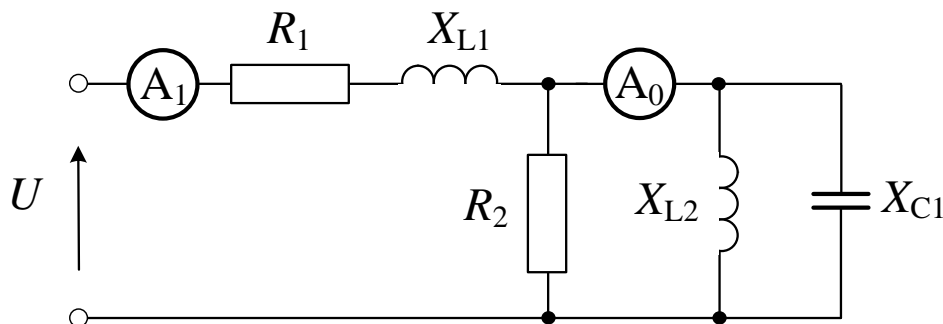
Instrukcja dla zdającego

1. Czas trwania zawodów: 120 minut.
2. Test zawiera 16 zadań zamkniętych.
3. Do każdego zadania podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Tylko jedna odpowiedź jest poprawna.
4. Należy wybrać poprawną odpowiedź i zaznaczyć ją krzyżykiem w karcie odpowiedzi.
5. Oceniane będą odpowiedzi tylko tych zadań, dla których zaznaczono **tylko jedną odpowiedź** (krzyżyk w odpowiedniej kratce). Zaznaczenie odpowiedzi, a potem jej przekreślenie i zaznaczenie innej, będzie oceniane jako brak odpowiedzi. Z tego powodu nie należy pochwopnie udzielać odpowiedzi.
6. Za każdą prawidłową odpowiedź uzyskuje się jeden punkt. Maksymalna liczba punktów to **16**.
7. Można korzystać z przyborów do pisania, rozdawanych kart czystopisu i brudnopisu, kalkulatorów i tablic matematycznych. **Korzystanie z notebooków, tabletów, telefonów komórkowych, smartfonów, smartwatchy, kalkulatorów programowalnych, itp. jest zabronione.**

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1.

Amperomierz A_0 włączony w obwód przedstawiony na rysunku wskazuje zero. Obwód zasilany jest z idealnego źródła napięcia sinusoidalnego o wartości skutecznej $U = 100\text{ V}$ i częstotliwości $f = 50,0\text{ Hz}$. Dane obwodu: $R_1 = 30,0\ \Omega$, $R_2 = 10,0\ \Omega$, $X_{L1} = 30,0\ \Omega$. Wszystkie mierniki i elementy należy przyjąć jako idealne.

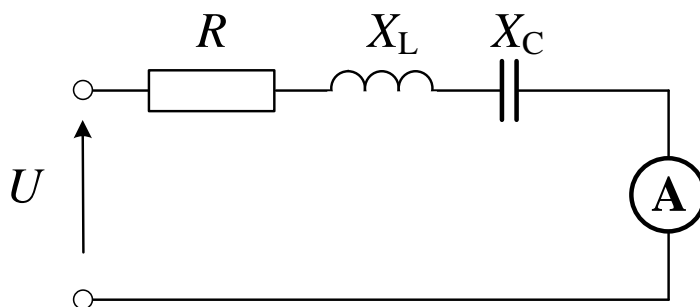
Schemat obwodu elektrycznego

Amperomierz A_1 będzie wskazywał

- A. 2,00 A.
- B. 2,30 A.
- C. 2,50 A.
- D. 3,30 A.

Zadanie 2.

Na rysunku przedstawiono obwód elektryczny składający się z elementów idealnych takich jak: rezystor o rezystancji R , cewka o indukcyjności L oraz kondensator o pojemności C . Dane obwodu: $U = 100 \text{ V}$, $X_C = 90,0 \Omega$, $X_L = 10,0 \Omega$, $R = 10,0 \Omega$. Częstotliwość sinusoidalnego napięcia zasilającego wzrosła 3 krotnie. Wartość skuteczna napięcia zasilającego się nie zmieniła.

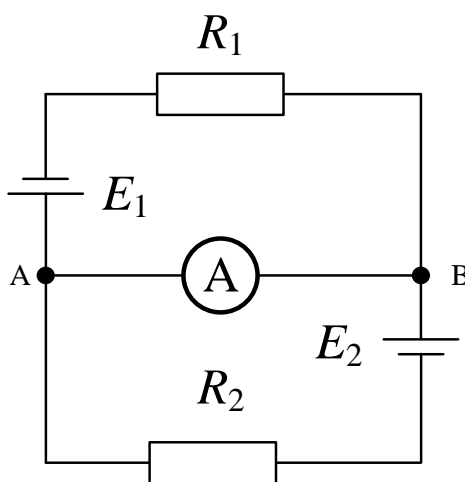
Schemat obwodu elektrycznego

Wskazanie idealnego amperomierza A elektromagnetycznego włączonego w obwód

- A. zmaleje około 8 razy.
- B. wzrośnie około 8 razy.
- C. zmaleje około 10 razy.
- D. wzrośnie około 10 razy.

Zadanie 3.

W obwód pokazany na rysunku włączono pomiędzy punkty A i B idealny amperomierz magnetoelektryczny. Obwód zasilany jest z rzeczywistych źródeł napięcia o parametrach: $E_1 = 10 \text{ V}$, $R_{w1} = 0,20 \Omega$, $E_2 = 5,0 \text{ V}$, $R_{w2} = 0,10 \Omega$. Dane obwodu: $R_1 = 3,8 \Omega$, $R_2 = 4,9 \Omega$.

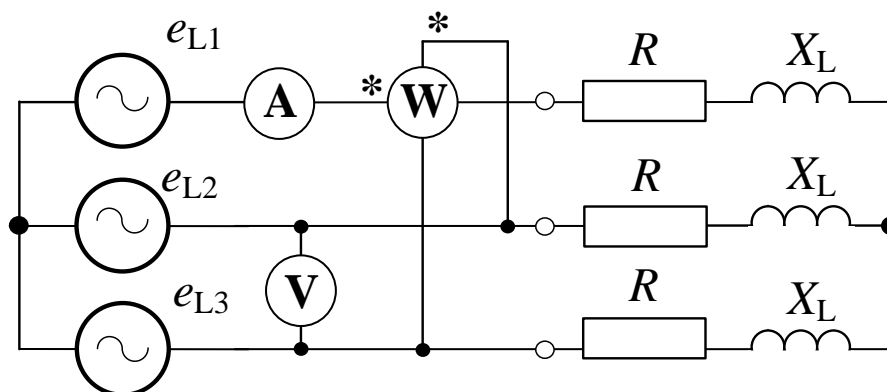
Schemat obwodu elektrycznego

Amperomierz będzie wskazywał wartość

- A. 0,50 A.
- B. 1,0 A.
- C. 1,5 A.
- D. 2,5 A.

Zadanie 4.

Z sieci trójfazowej symetrycznej o napięciu fazowym 230 V i częstotliwości $f = 50,0$ Hz, zasilany jest symetryczny odbiornik o rezystancji $R = 115 \Omega$ i reaktancji indukcyjnej $X = 115 \Omega$. W obwód elektryczny włączono idealny watomierz. Sposób jego włączenia przedstawiono na rysunku.

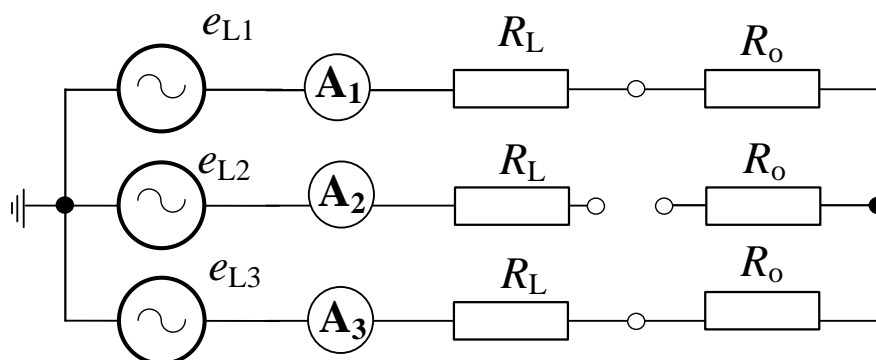
Schemat obwodu elektrycznego

Interpretacja fizyczna wskazania watomierza powinna być następująca:

- A. wartość wskazana 230, przemnożona przez 3 daje moc czynną trzech faz, równą 690 W.
- B. wartość wskazana 230, przemnożona przez 3 daje moc bierną trzech faz, równą 690 var.
- C. wartość wskazana 400, przemnożona przez $\sqrt{3}$ daje moc czynną trzech faz, równą 690 W.
- D. wartość wskazana 400, przemnożona przez $\sqrt{3}$ daje moc bierną trzech faz, równą 690 var.

Zadanie 5.

Z idealnej sieci trójfazowej symetrycznej o napięciu fazowym 230 V i częstotliwości $f = 50,0$ Hz zasilany jest trójfazowy, symetryczny odbiornik o rezystancji $R_o = 15,0 \Omega$, przez przewód o rezystancji jednej żyły równej $R_L = 500$ m Ω . Prąd dopuszczalny długotrwale dla tego przewodu wynosi $I_{dd} = 25,0$ A. Podczas normalnej pracy układu wystąpiła przerwa w fazie L2 zasilającej odbiornik.

Schemat obwodu elektrycznego

Wskazania idealnych amperomierzy elektromagnetycznych włączonych w dwie nieprzerwane fazy obwodu wyniosą:

- A. 7,42 A.
- B. 12,9 A.
- C. 14,8 A.
- D. 25,8 A.

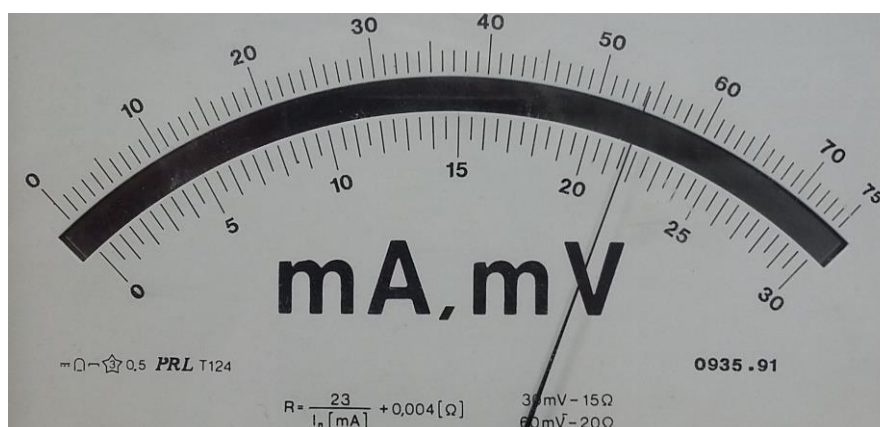
Zadanie 6.

Prąd elektryczny jest zjawiskiem fizycznym polegającym na uporządkowanym ruchu ładunków elektrycznych. W drucie miedzianym, który jest elementem obwodu elektrycznego, uporządkowany ruch elektronów swobodnych jest rozumiany jako prąd elektryczny. Należy oszacować czas (nie są wymagane szczegółowe obliczenia), w jakim przy wymuszeniu stałym, elektron swobodny z początku drutu o długości 100 m przemieści się na jego koniec? Pole powierzchni przekroju poprzecznego drutu równa się $1,50 \text{ mm}^2$, a natężenie prądu przez niego płynącego wynosi 1,00 A.

- A. ok. 6 μs
- B. ok. 60 s
- C. ok. 600 h
- D. ok. 60 min

Zadanie 7.

Na rysunku przedstawiono fotografię urządzenia odczytowego miernika, który zastosowano do pomiaru natężenia prądu. Zakres pomiarowy miernika ustawiono na 750 mA. Wynik pomiaru natężenia prądu wynosi

- A. $(542,0 \pm 4,0) \text{ mA}$.
- B. $(0,54 \pm 0,04) \text{ A}$.
- C. $(542 \pm 1) \text{ mA}$.
- D. $(542 \pm 4) \text{ mA}$.

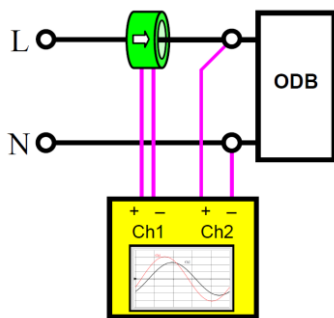
Zadanie 8.

Miernikiem cyfrowym o klasie dokładności 0,5 zmierzono napięcie stałe. Pole odczytowe składa się z czterech segmentów z podziałką trzy i pół cyfry. Zakres pomiarowy miernika ustawiony jest na 20 V, a wskazanie wyświetlacza wynosi 12,57 V. Należy podać wynik pomiaru oraz względny błąd pomiaru napięcia.

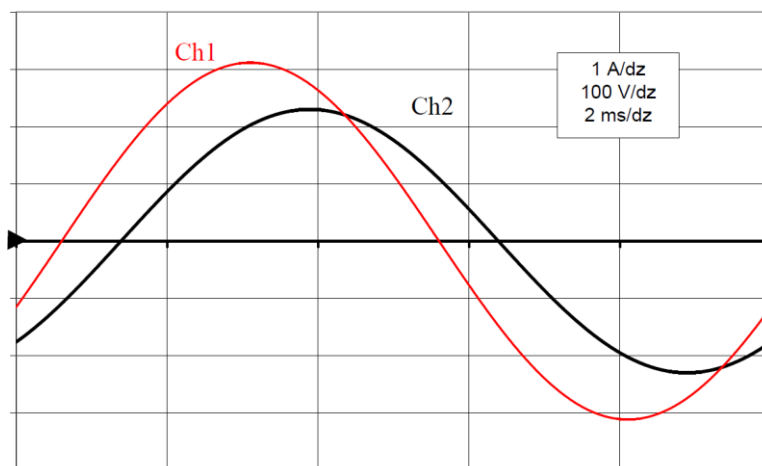
- A. $(12,57 \pm 0,07) \text{ V}$; 0,6%
- B. $(12,57 \pm 0,06) \text{ V}$; 0,5%
- C. $(12,57 \pm 0,07) \text{ V}$; 0,4%
- D. $(12,57 \pm 0,06) \text{ V}$; 0,3%

Zadanie 9.

Odbiornik energii elektrycznej ODB dołączony jest do jednofazowej instalacji elektrycznej, jak pokazano na rysunku 1. Za pomocą oscyloskopu zarejestrowano przebiegi czasowe napięcia i natężenia prądu (jeden okres), jak pokazano na rysunku 2. Przyjmując, że schemat zastępczy danego odbiornika można przedstawić w postaci szeregowego połączenia idealnego rezystora i jakiegoś idealnego elementu reaktancyjnego (cewki lub kondensatora). Należy zidentyfikować ten dodatkowy element i podać wartość jego parametru.

Rys. 1.

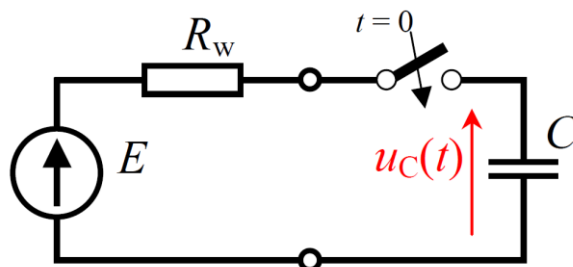

Rys. 2.

- A. cewka idealna o indukcyjności 0,11 H
- B. kondensator idealny o pojemności 45 mF
- C. cewka idealna o indukcyjności 56 mH
- D. kondensator idealny o pojemności 91 mF

Zadanie 10

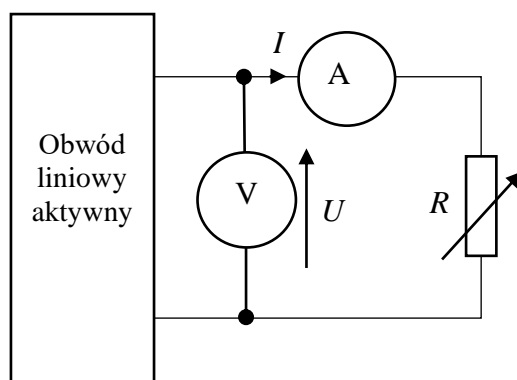
Do rzeczywistego źródła napięcia (zasilacza napięcia stałego), przez jednobiegunowy, idealny łącznik dołączono idealny kondensator o pojemności 12,9 mF. Schemat zastępczy źródła napięcia przedstawiono w postaci szeregowego połączenia idealnego źródła napięcia ($E = 153$ V) oraz idealnego rezystora ($R_w = 191$ m Ω), jak pokazano na rysunku. Na schemacie zaznaczono napięcie $u_C(t)$ na kondensatorze. Napięcie to, przed zamknięciem łącznika jest równe zero. Wartość tego napięcia dla czasu 1,06 ms od zamknięcia łącznika (zamknięcie łącznika nastąpiło w czasie równym zero) wynosi

- A. 82,2 V.
- B. 53,5 V.
- C. -53,5 V.
- D. -82,2 V.

Zadanie 11.

W obwodzie elektrycznym prądu stałego, którego schemat przedstawiono na rysunku, przy pewnej rezystancji opornika wskazanie woltomierza wynosi $U_1 = 119$ V, a amperomierza $I_1 = 20,0$ A. Przy innej rezystancji opornika woltomierz wskazuje $U_2 = 115$ V, a amperomierz $I_2 = 100$ A. Parametry zastępczego źródła napięciowego (przy założeniu, że mierniki są idealne) są równe

- A. $E_z = 120 \text{ V}$, $R_z = 10,0 \text{ m}\Omega$.
- B. $E_z = 125 \text{ V}$, $R_z = 50,0 \text{ m}\Omega$.
- C. $E_z = 120 \text{ V}$, $R_z = 50,0 \text{ m}\Omega$.
- D. $E_z = 122 \text{ V}$, $R_z = 20,0 \text{ m}\Omega$.

Zadanie 12.

Indukcyjny licznik energii elektrycznej czynnej L1 ma stałą licznika $c1 = 100$ obrotów tarczy na kilowatogodzinę, a elektroniczny licznik energii L2 ma stałą $c2 = 1000$ impulsów/kWh. W ciągu 1 godziny obserwator obu liczników zarejestrował 500 obrotów tarczy licznika L1 oraz 2000 impulsów diody sygnalizacyjnej licznika L2. Ile wynosi łączna energia elektryczna?

- A. 10 kWh
- B. 5 kWh
- C. 7 kWh
- D. 50 kWh

Zadanie 13.

Oświetlenie pomieszczenia zrealizowano z wykorzystaniem 20 ledowych źródeł światła (ledówek), z których każda ma znamionową moc $P = 10 \text{ W}$ i emituje strumień świetlny $\phi = 1000 \text{ lm}$ (lumenów). Jaka jest średnia skuteczność świetlna źródeł światła użytkowanych w tym pomieszczeniu?

- A. 100 lm/W
- B. 200 lm/W
- C. 10 lm/W
- D. 20 lm/W

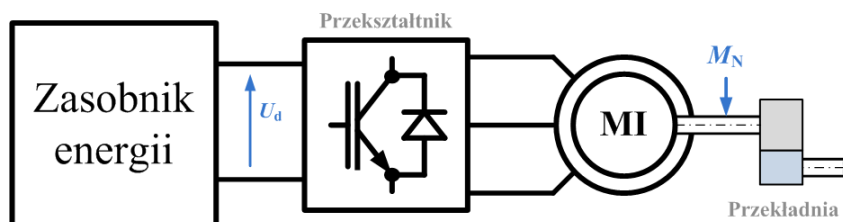
Zadanie 14.

W układzie rozliczeniowym odbiorcy zainstalowany jest trójfazowy licznik energii elektrycznej czynnej, przeznaczony do pomiarów pośrednich. Oznacza to, że

- A. tylko obwody prądowe tego licznika są podłączone do zacisków przekładników prądowych.
- B. tylko obwody napięciowe tego licznika są podłączone do zacisków przekładników napięciowych.
- C. zarówno obwody prądowe jak i napięciowe są podłączone do zacisków odpowiednich przekładników.
- D. są to liczniki umożliwiające zdalny pomiar energii zużywanej przez odbiornik, bez połączenia z obwodami odbiorczymi.

Zadanie 15.

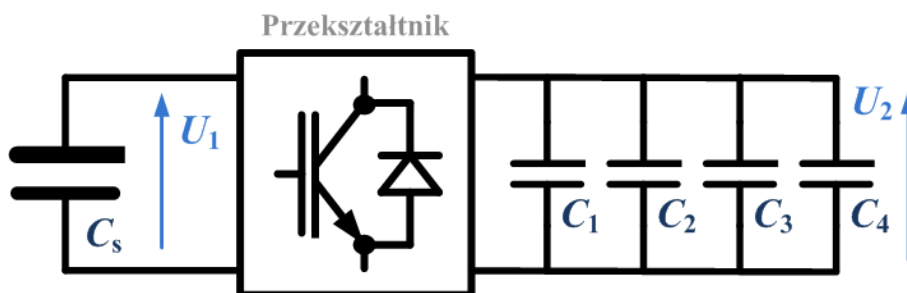
W zasobniku energii w postaci ogniwa o napięciu znamionowym $U_{dN} = 24 \text{ V}$ zgromadzono ładunek równy 20 Ah . Ogniwo zasila przekształtnik energoelektroniczny, z którego następnie zasilono silnik elektryczny o wykonaniu specjalnym, o parametrach znamionowych $P_N = 200 \text{ W}$, $n_N = 2750 \text{ obr/min}$, $\cos\varphi_N = 0,80$ i sprawności znamionowej $\eta_N = 0,70$. Zespół napędowy obciążono za pośrednictwem przekładni o sprawności $\eta_{Prz} = 0,82$ w taki sposób, że na wale silnika panuje moment siły równy znamionowemu. Zakładając, że napięcie na zaciskach ogniwa nie ulega zmianie w rozpatrywanym zakresie oraz wiedząc, że zespół zasobnik-przekształtnik wykazuje wypadkową sprawność $\eta_{Z-P} = 0,71$, a silnik pracuje przy parametrach równych znamionowym, zasobnik wyczerpie połowę zgromadzonej w nim energii po czasie wynoszącym około:

- A. 1 godziny i 12 minutach.
- B. 36 minutach.
- C. 19 minutach.
- D. 25 minutach.

Zadanie 16.

Kondensator C_s o pojemności 100 mF , naładowany uprzednio do napięcia $U_1 = 60 \text{ V}$, został podłączony do rewersyjnego przekształtnika DC/DC. Do drugiej pary zacisków przekształtnika podłączono baterię czterech całkowicie rozładowanych kondensatorów, o pojemności 5 mF każdy. Przekształtnik przesłał całą energię zgromadzoną w kondensatorze C_s do baterii C_{1-4} , wskutek czego napięcie U_2 na zaciskach tej baterii wzrosło od 0 do 120 V . Wiedząc, że charakterystyki prądowo-napięciowe wszystkich kondensatorów są liniowe, sprawność całego procesu transferu energii wynosiła:

- A. 100%
- B. 80%
- C. 75%
- D. 50%

Opracowali: dr inż. Włodzimierz Bieliński dr hab. inż. Sławomir Cieślik mgr inż. Piotr Grugel dr inż. Zbigniew Kłosowski dr inż. Dariusz Surma	Sprawdził: dr hab. inż. Sławomir Cieślik	Zatwierdził: Przewodniczący Rady Naukowej Olimpiady dr hab. inż. Sławomir Cieślik
--	--	--